

Vesentlighet

Kriterium og frivillige verktøy

Stine Vintervoll, miljøfaglig rådgiver, stine@miljofyrtarn.no

Kriterium #2193

Virksomheten skal ha oversikt over hvilke av sine aktiviteter, varer og tjenester som kan påvirke klima, miljø og arbeidsmiljø. Virksomheten skal deretter vurdere hvilke av disse som er vesentlige.

Presiseringer

Kriteriet gjelder kommunale/fylkeskommunale tjenestesteder som er omfattet av Miljøfyrtårn-sertifiseringen. Oversikten skal være grunnlag for å sette mål og tiltak i kriterium 2194. Den kan også brukes til å forbedre policy for klima, miljø og arbeidsmiljø i kriterium 2192.

Tips: Bruk vesentlighetsanalysen til å vurdere hvilke bransjekriterier dere skal jobbe ekstra med!

Eksempler på temaer som er relevante å kartlegge:

avfall og ombruk, energiforbruk, innkjøp, transport, arbeidsmiljø, naturmangfold og arealbruk, forurensende utslipp til vann, jord og luft, forbruk av råvarer, miljøpåvirkning fra egne tjenester, informasjon og opplæring til brukere og innbyggere

Anbefalinger

For å få en oversikt og vurdere hvilke aktiviteter, varer og tjenester som er vesentlige anbefales det å ta utgangspunkt i virksomhetens eksisterende dokumenter og/eller Miljøfyrtårns verktøy.

Dette kan være:

- [Miljøfyrtårns frivillige verktøy](#)
Se også [brukerveiledning til verktøyet](#)
- [Vesentlig.no](#)
- klimaregnskap (OBS! dekker ikke arbeidsmiljø, naturmangfold og forurensning)
- risikovurdering (ref. internkontrollsystem)
- referat fra vernerunder og medarbeiderundersøkelser
- finansielt regnskap

Ulike typer tjenestesteder har sannsynligvis ulik vesentlig miljøpåvirkning. Det anbefales derfor at hovedkontoret lager en oversikt per bransje eller kommunalområde, som hvert tjenestested kan tilpasse. For eksempel en felles vesentlighetsvurdering for kommunalområde oppvekst, som hver enkelt skole og barnehage kan tilpasse til lokale forhold.

Kommunen/fylkeskommunen kan gjerne utarbeide en oversikt over vesentlige miljøaspekter for tjenester som ikke omfattes av Miljøfyrtårn-sertifiseringen også, men det er ikke et krav.

Dokumentasjon

Skriftlig oppsummering av aktiviteter, varer og tjenester som er vurdert til å ha vesentlig påvirkning på klima, miljø og arbeidsmiljø ved tjenestestedene som er omfattet av Miljøfyrtårn-sertifiseringen.

- naturmangfold og arealbruk
- forurensende utslipp til vann, jord og luft
- forbruk av råvarer
- miljøpåvirkning fra egne tjenester
- informasjon og opplæring til brukere og innbyggere

Anbefaling:

For å få en oversikt og vurdere hvilke aktiviteter, varer og tjenester som er vesentlige anbefales det å ta utgangspunkt i virksomhetens eksisterende dokumenter og/eller Miljøfyrtårns verktøy. Dette kan være:

- [Miljøfyrtårns frivillige verktøy](#) (Excel) med kartleggingsspørsmål og vesentlighetsanalyse. Se også [brukerveiledning til verktøyet](#).
- [Vesentlig.no](#) - gratis verktøy for vesentlighetsanalyse utarbeidet av Miljøfyrtårn og UN Global Compact
- klimaregnskap (kommunens overordnede klimaregnskap er et godt utgangspunkt, men husk at det ikke dekker arbeidsmiljø og noen miljøtemaer som for eksempel naturmangfold og forurensning)
- risikovurdering (ref. virksomhetens internkontrollsystem)
- referat fra vernerunder og medarbeiderundersøkelser
- finansielt regnskap

Ulike typer tjenestesteder har sannsynligvis ulik vesentlig miljøpåvirkning. Det anbefales derfor at hovedkontoret lager en oversikt per bransje eller kommunalområde, som hvert tjenestested kan tilpasse. For eksempel en felles vesentlighetsvurdering for kommunalområde oppvekst, som hver enkelt skole og barnehage kan tilpasse til lokale forhold. Kommunen/fylkeskommunen kan gjerne utarbeide en oversikt over vesentlige miljøaspekter for tjenester som ikke omfattes av Miljøfyrtårn-sertifiseringen også men det er ikke et krav

Del 1: kartlegging

Første skritt til å kunne redusere sine negative klima- og miljøpåvirkninger er å kartlegge hvilke aktiviteter som kan føre til slike påvirkninger. Her skal man tenke både aktiviteter, varer og tjenester i egen drift og aktiviteter, varer og tjenester i leverandørleddet og kunde-/brugerleddet.

Verktøyet inneholder spørsmål og lenker som kan hjelpe med å kartlegge virksomhetens klima- og miljøpåvirkninger. Verktøyet er delt inn i 5 grunnleggende temaer i Miljøfyrtårn og "Andre miljøaspekter".

Del 2: vurdering

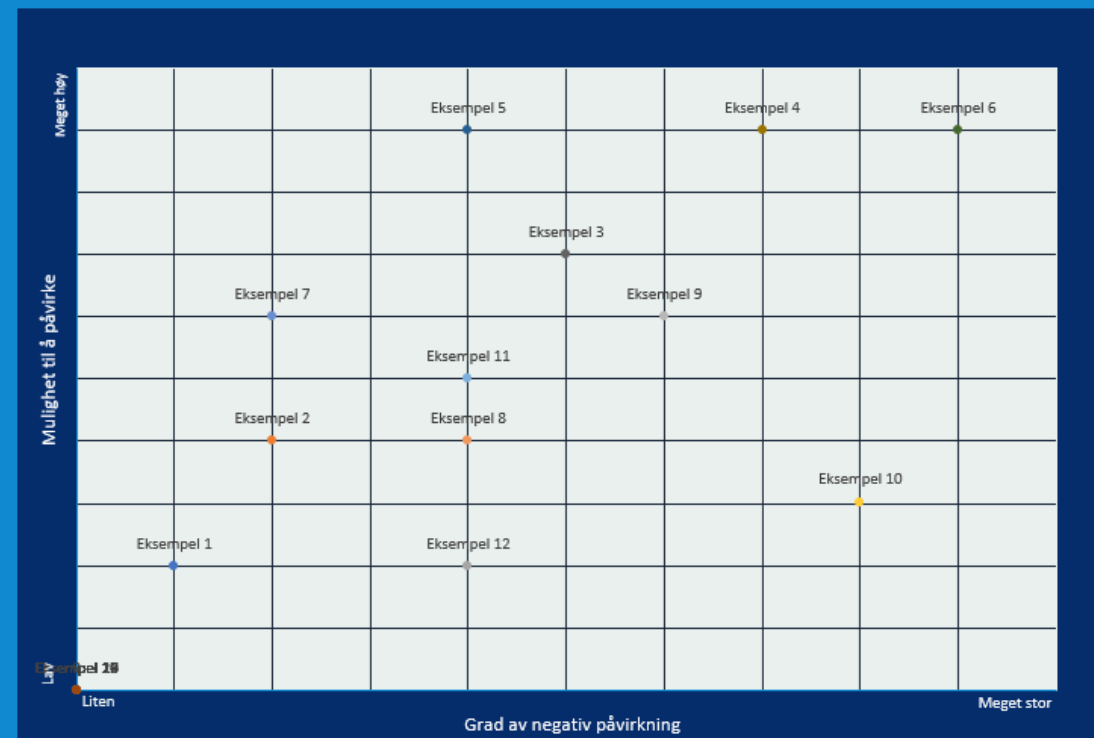
Vesentlighetsanalysen skal hjelpe dere å vurdere hvilke aktiviteter, varer eller tjenester (miljøaspektene) som virksomheten kan gjøre noe med og forbedre.

Bruk resultatene fra analysen for å prioritere og igangsette tiltak for å forbedre aktiviteten, varen eller tjenesten.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
2	Velg temaområde: Arbeidsmiljø Innkjøp Energi Transport Avfall og ombruk Andre miljøaspekter Gå til vesentlighetsanalysen		Tips: Kartleggingen bør gjennomføres personer i virksomheten som har kunnskap om temaområdene. Spør gjerne andre ansatte om innspill og synspunkter. Verktøyet kan og bør tilpasses til din virksomhets art og behov. Det er ikke alle spørsmål som er relevante for alle virksomheter. Andre spørsmål enn de som er listet opp her kan være relevante for nettopp din virksomhet. Legg gjerne til andre spørsmål.										
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12			Arbeidsmiljø Hva er de største, potensielle risikofaktorene som kan bidra til et dårligere arbeidsmiljø og høyere sykefravær? Hvilke gode tiltak bør videreføres? På hvilke områder er det størst rom for forbedring? Risikofaktorer for arbeidsmiljø er faktorer som kan medføre arbeidsrelaterte helseplager eller dårligere trivsel på arbeidsplassen. Både fysiske, psykososiale og organisatoriske faktorer påvirker arbeidsmiljøet, og bør være med i oppsummeringen. Spørsmålene i dette arket vil i mange tilfeller overlappe med virksomhetens risikovurdering. Miljøfyrtårn anbefaler at virksomheter som har risikovurdert det fysiske, psykososiale og organisatoriske arbeidsmiljøet heller benytter risikovurderingen sin til å oppsummere hvordan de påvirker arbeidsmiljøet. Dersom noen av disse punktene ikke er risikovurdert, anbefales det å oppdatere risikovurderingen, og deretter utarbeide en oppsummering. Spørsmålene i dette arket er ikke en mal for risikovurdering, men kun veiledende spørsmål som bør vurderes. 1. Hva slags alvorlige ulykker kan oppstå? <i>F.eks. fallulykker, trafikkuhell, brann, skader fra maskiner og utstyr mm.</i> <input type="text" value="Skriv her ..."/>										
13													
14													
15													
16													
17													
18													
19													
20													
21													
22													
23													
24													
25													
26													
27													
28													
29													

Temaområde	Aktivitet / vare / tjeneste	Grad av negativ påvirkning (1=liten, 10=meget stor)	Mulighet til å påvirke (1=lav, 10= meget høy)	Vesentlighets-score
	Eksempel 1	1	2	2
	Eksempel 2	2	4	8
	Eksempel 3	5	7	35
	Eksempel 4	7	9	63
	Eksempel 5	4	9	36
	Eksempel 6	9	9	81
	Eksempel 7	2	6	12
	Eksempel 8	4	4	16
	Eksempel 9	6	6	36
	Eksempel 10	8	3	24
	Eksempel 11	4	5	20
	Eksempel 12	4	2	8
	Eksempel 13	0	0	0
	Eksempel 14	0	0	0
	Eksempel 15	0	0	0
	Eksempel 16	0	0	0
	Eksempel 17	0	0	0
	Eksempel 18	0	0	0
	Eksempel 19	0	0	0
	Eksempel 20	0	0	0

Finn ut hvor din bedrift har størst påvirkning

Kom i gang og få verdifull innsikt!

[Gå til dine vesentlighetsanalyser](#)

 Informasjon Detaljer Kartlegge klima og miljø Kartlegge styring,
arbeidsmiljø og samfunn Kartlegge eksterne
faktorer Vurdering Få innspill Justere egenvurdering Påvirkningsmulighet Resultater Handlingslogg

Kartlegge klima og miljø

I denne delen skal dere

- svare på spørsmål om egen drift, leverandører og kunder/forbrukere
- få innsikt i hvor og hvordan virksomhetens påvirkninger på klima og miljø oppstår
- velge hvilke påvirkninger som bør håndteres for at bedriften skal bli mer bærekraftig

Greit å vite

Det er ikke obligatorisk å svare på alle spørsmål. Det viktigste er å svare på de som er relevante for din bedrift. I spørsmålene som gjelder leverandører, bør dere gjøre en vurdering så mange ledd tilbake som det er mulig å innhente informasjon om (leverandørene

Avfall og ombruk

Energiforbruk

Transport

Innkjøp og forbruk

Naturmangfold

Styring for bærekraft

Arbeidsmiljø

Avfall og ombruk

Avfall og ombruk i egen drift

Hvilke typer avfall produserer deres virksomheten m

Beskriv hvilke...

Hvor oppstår avfallet deres virksomhet produserer?

Beskriv hvor...

Kaster dere noe som egentlig kan brukes i egen drift virksomheter (ombruk)?

Beskriv hva...

Avfall og ombruk hos leverandører

Har dere avfall som skyldes levering fra leverandører? ?

Beskriv hva og hvorfor...

Oppstår det unødvendig avfall hos leverandører som skyldes innkjøpsrutinen/praksis hos dere?

Beskriv hvorfor...

Avfall og ombruk hos kunde/forbruker

I hvilken grad bidrar dere til at det oppstår avfall hos deres kunder? ?

Beskriv hvordan...

Tenk på varene dere selger. Hvis dere er involvert i produktutvikling: Hvilke grep har dere tatt for å designe varene på en mer bærekraftig måte for forbrukerne? ?

Beskriv hvilke...

Hvis dere gjør innkjøp og selger varene videre: Hvilke grep har dere tatt for å sikre at varene skaper lite avfall og kan ombrukes? ?

Beskriv hvilke...

Eksterne faktorer som kan påvirke deres virksomhet, kan være:

- Klimaendringer (f. eks. mer nedbør, flom, ras, tørke, vannmangel)
- Innovasjon og teknologiutvikling (f. eks. fra ikke-fornybar til fornybar energi)
- Klimapolitikk (nasjonale og internasjonale reguleringer)
- Forventninger fra forbrukere
- Krav fra kunder (f. eks. miljøkrav i anbudsprosesser)
- Endringer i samfunnet for øvrig (eks. bærekraftig omstilling)

Påvirkninger	Alvorlighet ?	Omfang ?
Påvirkning på avfall	4	4
Påvirkning på energi	2	3
Påvirkning på transport	4	5
Påvirkning på innkjøp	6	4
Påvirkning på forbruk	1	1
Påvirkning på styring	5	6
Påvirkning på samfunn	5	5
Påvirkning fra eksterne	4	3

Gå videre

-
- Informasjon
  - Detaljer
  - Kartlegge klima og miljø
  - Kartlegge styring, arbeidsmiljø og samfunn
  - Kartlegge eksterne faktorer
  - Vurdering
  - Få innspill**
  - Justere egenvurdering
  - Påvirkningsmulighet
  - Resultater
  - Handlingslogg

Få innspill

I denne delen skal dere få innspill på vurderingene dere har gjort så langt. Det kan være innspill fra personer som er viktige og kjenner virksomheten, for eksempel hovedleverandører, nære samarbeidspartnere, store kunder, ansatte eller eiere.

Denne øvelsen er også kjent som en *interessentanalyse*, og er viktig for å få et mest mulig objektivt resultat. Innspillene skal brukes til å *justere egenvurderingen* i neste del.

Slik går dere frem

- Send listen med vurderte påvirkninger til minimum tre personer som dere tror vil ha innspill til hvordan dere jobber med bærekraft.
- Bruk forslaget til tekst under. Klikk på knappen "**Kopier tekst og tabell**" under tabellen for å kopiere forslaget. Lim deretter teksten inn i en e-post som dere sender til minimum tre utvalgte personer.

Forslag til tekst

Hei [navn på person]

I forbindelse med arbeidet vårt innen bærekraft gjennomfører vi en vesentlighetsanalyse. Den handler om å forstå hvordan vi påvirker miljø, arbeidsmiljø og samfunn. Deretter skal vi prioritere hvilke områder vi skal ta tak i.

Status per nå er at vi har gjort en intern vurdering. For å sikre at vi tar hensyn til mange perspektiver, vil vi gjerne ha din tilbakemelding.

Har du mulighet til å gi oss innspill? I så fall har vi noen spørsmål:

- Har vi ramset opp de viktigste faktorene som virksomheten vår påvirker innen klima, miljø og arbeidsmiljø?
- Har vi glemt noe?

Arbeidsmiljø ×

Avfall og ombruk ×

Eksterne faktorer ×

Energiforbruk ×

Innkjøp og forbruk ×

Naturmangfold ×

Alvorligst

Alvorligere

Alvorlig

Utbred

Mer utbredt

Mest utbredt